

Lovforslag nr. L 2. Fremsat den 3. oktober 2001 af Birthe Rønn Hornbech (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Eva Kjer Hansen (V), Karsten Nonbo (V), Karen Rønde (V), Helge Adam Møller (KF), Tom Behnke (KF), Pia Christmas-Møller (KF), Gitte Seeberg (KF) og John Vinther (KF)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Skærpende af straffen for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab og forsætlig fareforvoldelse, nævningsager m.v.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 849 af 6. september 2000, som ændret senest ved lov nr. 469 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 125 a ændres »4 år« til: »8 år«.
2. I § 216, stk. 1, ændres »6 år« til: »8 år«.
3. I § 216, stk. 2, ændres »10 år« til: »12 år«.
4. I § 241 ændres »4 år« til: »8 år«.
5. I § 244 ændres »1 år og 6 måneder« til: »3 år«.
6. I § 245, stk. 1, ændres »4 år« til: »6 år«.
7. I § 245, stk. 2, ændres »4 år« til: »6 år«.
8. I § 246 ændres »8 år« til: »10 år«.
9. I § 252, stk. 1, ændres »4 år« til: »8 år«.

§ 2

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 857 af 12. september 2000, som ændret senest ved lov nr. 468 af 7. juni 2001, foretages følgende ændring:

1. I § 687, stk. 2, nr. 1, ændres »4 år« til: »6 år«.

§ 3

Loven træder i kraft 1. januar 2002.

§ 4

Stk. 1. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne.

Stk. 2. Lovens § 1 kan dog ved kongelige anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder en skærpelse af strafferammerne for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab, forsætlig farefremkaldelse og menneskesmugling.

Med lovforslaget ønsker forslagsstillerne gennem en generel forhøjelse af strafferammerne at gennemføre en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet.

Forslagsstillerne finder, at en forhøjelse af strafferammerne er den korrekte fremgangsmåde for at tilkendegive, at straffniveauet for de omtalte forbrydelser generelt skal skærpes.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse foreslog rådet, at strafmaksimum i en række bestemmelser blev nedsat *med det formål at tilpasse rammerne til det faktiske udmålingsniveau* (fremhævet her). Forslagsstillerne finder denne fremgangsmåde helt bagvendt. Det er ikke Folketinget, der skal følge domstolenes straffniveau.

Den lovgivende magt er hos Folketinget. Den dømmende magt er hos domstolene. Pådømmelse af strafesager udgør en meget central opgave for domstolene. Det er domstolene, der fastsætter de konkrete straffe, og strafferammesystemet stiller domstolene meget frit med hensyn til straffenes udmåling i de enkelte tilfælde. Men principielt må det fastholdes, at det er Folketinget – og ikke domstolene – der skal fastsætte de generelle rammer og herved kan tilkendegive, at det generelle straffniveau skal hæves.

For voldtægtsforbrydelser og forsætlige voldsforbrydelser tilsigtes en forhøjelse af straffniveauet på mindst en tredjedel i forhold til gældende straffniveau, dog at den uprovokerede vold på åben gade bør straffes markant højere end i dag. Afstanden mellem straffen for f.eks. værtshusvold på den ene side og gadevold på den anden side bør ikke mindst inden for straffelovens § 244's område være større, jf. nedenfor.

Uanset at der af og til fremsættes påstande om, at antallet af voldsforbrydelser ikke stiger, viser politiets

tal det modsatte. Voldsanmeldelsernes antal er fortsat stigende og ligger på et alt for højt niveau.

De statistikker, der i de seneste uger er offentliggjort, tyder på en yderligere markant stigning i anmeldelserne af den grove vold. Der sker alt for mange grove overgreb, og de skal straffes, så det kan mærkes.

Forslagsstillerne finder, at straffeloven skal give udtryk for samfundets markante afstandtagen fra forbrydelser mod den enkeltes legeme og frihed og gennem forhøjelsen af strafferammerne tilkendegive, at beskyttelsen af den enkeltes kønsfrihed og legeme skal vurderes højere.

Der er efter forslagsstillernes opfattelse i den gældende straffelov et misforhold mellem beskyttelsen af økonomiske værdier på den ene side og beskyttelsen af kønsfrihed og det menneskelige legeme på den anden side. Denne skævhed bør efter forslagsstillernes opfattelse oprettes ved idømmelse af højere straffe for vold og voldtægt.

Det er statsmagtens opgave at sikre borgernes trykthed, og det gøres ikke blot ved at iværksætte initiativer med opsøgende arbejde og kriminalpræventive foranstaltninger. Forslagsstillerne finder fortsat, at det forebyggende arbejde er væsentligt. For hver gang der undgås en forbrydelse, spares et offer. Men der er en gruppe borgere, der ikke kan nås ved sådanne foranstaltninger. Her er det vigtigt, at straffeloven tilkendegiver, at der skal idømmes en væsentlig straf, og at sanktionen er udtryk for en mere mærkbar konsekvens.

Uanset forslagsstillernes ønske om at hæve straffniveauet ønsker forslagsstillerne at tilkendegive, at det er vigtigt at videreføre det forebyggende arbejde. Forslagsstillerne ønsker specielt at fremhæve SSP-samarbejdet. Specielt når det drejer sig om vold og voldtægt, er det vigtigt, at børn og unge gøres bekendt med, at der er tale om forbrydelser, som samfundet ser med stor afsky på, og at forbrydelser mødes med konsekvens, og at frihedsstraf er en sædvanlig sanktion. De politikere, der altid undskylder de unge kriminelle, gør de unge en bjørnetjeneste. Ikke mindst hvad angår voldtægt, er det vigtigt, at unge med fremmed kultur-

baggrund allerede i folkeskolen får en forståelig belæring om dansk kultur, synet på den personlige frihed og kønnenes ligestilling samt de frie omgangsformer kønne imellem og danskernes syn på voldtægtsforbrydelser.

Forslagsstillerne vedkender sig politiforliget, men havde gerne set, at der var blevet afsat ressourcer til en reel og mærkbar udvidelse af politistyrken til patruljering. Det er forslagsstillernes opfattelse, at en større risiko for opdagelse sammen med risikoen for en markant straf har en præventiv virkning. Forslagsstillerne vil derfor fortsat arbejde for, at politistyrken udvides og den bestående styrke effektiviseres med henblik på frigørelse af personale til patruljering.

Det er ikke hensigten med lovforslaget at ændre på afgrænsningen af, hvilke forbrydelser der skal henføres under de enkelte bestemmelser.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 161, folketingsåret 2000-2001 (se Folketingsstidende 2000-2001, forhandlingerne side 5513, 8674 og 9063, tillæg A side 4434 og 4440 og tillæg B side 1249).

2. Vold

Nærværende lovforslag tilsigter som nævnt en generel forhøjelse af de konkret udmålte straffe i alle voldssager og dermed at fremhæve samfundets afsky for forbrydelserne og understrege hensynet til offeret.

Frygten for vold er et reelt samfundsproblem. Forslagsstillerne finder, at det enkelte menneskes ret til frit at færdes uden at blive overfaldet er en grundlæggende ret, som straffeloven bør afspejle.

Forslagsstillerne ønsker særligt at fremhæve, at der med skærpelsen i strafferammen i straffelovens § 244 tilsigtes en særlig markant skærpelse af straffen i de tilfælde, hvor volden sker fuldkommen uprovokeret mod et offer, som voldsmanden ikke har haft forudgående kontakt med.

Forslagsstillerne ønsker i den forbindelse at fremhæve, at vold på åben gade mod et ukendt offer, uanset voldens karakter og grovhed i øvrigt og uanset skadens art, alt andet lige skal udløse en markant strengere ubetinget fængselsstraf end efter hidtidig retspraksis. Der er for lille afstand mellem stafniveaueet for værtshusvold og vold på åben gaden mod tilfældigt forbipasserende.

Det anføres ofte, at strafferammerne er gode nok, men at domstolene ikke udnytter dem. Da forslagsstillerne ønsker at videreføre princippet om, at den lovgivende magt ikke skal lovgive for konkrete sager og ikke gennem straffeloven ønsker at give direktiver, der indsnævrer domstolenes mulighed for konkrete

afgørelser, kan formålet, at få udmålt højere straffe, bedst gennemføres gennem forhøjelse af strafferammerne. Derved pålægges det domstolene generelt at hæve straffene.

Ofte oplyses det, at lægdommerne bliver bløde i knæene, når de får sagen ind under huden.

I B.T. den 15. juni 2000 udtaler landsdommer Niels Johan Petersen således bl.a.: »Når du hører om en voldsmænd, der står og tramper rundt på en liggende mands hoved med en stor beskidt støvle med jernbeslag, så er det forfærdeligt og det burde koste mere. Jeg er ganske enig i, at man i nogle sager har været meget milde over for voldsmænd. En del af forklaringen er, at mange nævninge og domsmænd bliver bløde, når de får sagen ind under huden.....Der kan f.eks. være tale om en murerlærling, der har begået vold. Hans mester vil gerne have ham tilbage....I den proces kan forbrydelsens konsekvenser for ofret komme til at blegne for meget.....Vi skal passe på, at den side af sagen ikke kommer til at spille en for stor rolle for os....«.

Forslagsstillerne deler landsdommerens udtalelser. Der er en tilbøjelighed til, at der i højere grad fokuseres på gerningsmanden, uden at man generelt tillægger den krænkelser, et voldsoffer altid lider, den fornødne vægt.

Forslagsstillerne deler tillige statsministerens opfattelse, som den kom til udtryk i nytårstalen i 1997, hvor statsministeren sagde: »Vi vil ikke finde os i det«. Denne udtalelse blev fulgt op af et i dagspressen omgående givet løfte fra justitsministeren om, at strafferammerne skulle hæves. På grund af De Radikales modstand blev dette løfte dog aldrig indfriet, og regeringen fremsatte i foråret 1997 en stærkt barberet voldspakke uden en egentlig forhøjelse af strafferammerne i straffelovens §§ 244-246. Regeringens forslag til ændringer i straffeloven var mest kosmetik, og regeringen måtte da også på forslagsstillernes forespørgsel erkende, at stramningerne kun ville vedrøre ganske få voldssager.

Samtidig ønsker forslagsstillerne at understrege og fastholde regeringen på målsætningen om en hurtig behandling af voldssager både hos politi, anklagemyndighed og domstole fulgt op af hurtig indsættelse til afsoning.

Forslagsstillerne finder det ikke tilfredsstillende, at målsætningen ikke er opfyldt.

3. Voldtægt

Voldtægt er den forbrydelse, der mest af alt krænker et andet menneskes integritet. Det drejer sig om noget så vigtigt som det enkelte menneskes frihed,

værdighed og tryghed. Et voldtægtsoffer er skadet for livet. Forslagsstillerne finder, at strafudmålingen i voldtægtsager generelt er for lav.

Til B.T. den 15. juni 2000 udtaler landsdommer Niels Johan Petersen: »Jeg forstår ikke, vi er blevet så blødsødne over for voldtægt. For det er simpelthen noget af det værste, der kan overgå en kvinde, at få sin frihed krænket på den måde... Når Folketinget overvejer samfundstjeneste for vold, så er den gal. Her står jeg af. Man kan godt få indtryk af, at Folketinget er til fals for hvad som helst, bare de kan undgå at bygge nye fængsler.«

Forslagsstillerne har også bemærket, at justitsminister Frank Jensen i TV-Avisen den 4. september 2000 gav udtryk for, at straffniveauet er for lavt. Justitsministeren har dog senest til Ritzaus Bureau og i Folketingets spørgetime den 16. januar 2001 tilkendegivet, at regeringen ikke vil fremsætte forslag til ændring af straffelovens regler i denne folketingssamling. Til TV-Avisen den 15. januar 2001 udtaler justitsministeren endvidere, at man må tage hensyn til skatteborgerne.

Forslagsstillerne lægger skarp afstand til justitsministerens økonomiske betragtninger. Strafniveauet må aldrig begrundes økonomisk. Det er helt uacceptabelt, at regeringen sætter økonomien over hensynet til voldtægts ofre.

I takt med, at samkvemsformen mellem kønnene ændres, og man omgås friere end tidligere, føles krænkelserne også mere indgribende. Kvinden har på en lang række områder opnået ligestilling. En række voldtægtsager forøvet af flere gerningsmænd (de i dagspressen benævnte massevoldtægtsager) har vist, at der er en gruppe unge mænd, der lader hånt om kvindens frihed og værdighed. Uanset at voldtægt altid må betragtes som en af de mest afskyelige forbrydelser, der kendes, fordi den er udtryk for misbrug af magt og indgreb i offerets mest intime privatsfære, så er de sidste års eksempler på, at en gruppe unge i flok forøver voldtægt, dog det mest modbydelige.

Visse sager inden for denne gruppe har af forskellige grunde medført straffe på under et år. Forslagsstillerne ønsker at tilkendegive, at straffen for voldtægt normalt bør udmåles med en straf på ikke under et år, og at det bør være en særlig skærpene omstændighed, at gerningsmændene har udnyttet den overmagt, der ligger i, at de er flere sammen om forbrydelsen, hvad enten forbrydelsen er begået efter forud indgået aftale eller blot har udviklet sig i situationen. Forslagsstillerne finder under alle omstændigheder, at et sådant magtmisbrug fra gerningsmændenes side bør afspejles klart i de konkrete udmålte straffe.

Forslagsstillerne har stærkt overvejet at indsætte en minimumsstraf i straffeloven for voldtægt på et års fængsel, men er alene vejet tilbage herfor for at undgå usaglige frifindelser eller henførelse under mildere straffelovsbestemmelser end § 216.

Forslagsstillerne har tillige overvejet at indsætte en bestemmelse om uagtsomt voldtægt, men er vejet tilbage herfor, fordi det ikke kan afvises, at en sådan bestemmelse, skønt den ville udvide det strafbare område, på den anden side ville medføre, at færre bliver dømt for forsætlig voldtægt.

4. Menneskesmugling

Menneskesmugling udgør et stigende problem. Med en udlændingelov, der sikrer enhver, der er kommet ind i landet, ophold i Danmark, så længe asylsagen behandles, inviteres der til misbrug af asylsystemet. Sociale flygtninge og personer, der alene har til formål at drive kriminell virksomhed i Danmark, har en interesse i at komme ind i Danmark uden om grænsekontrollen og henvende sig direkte i Sandholmlejren for derved at sløre, fra hvilket land de kommer, og sløre rejseruten. Dette misbrug af asylsystemet sker ofte med bistand fra menneskesmuglere, der i højere grad i de senere år driver en velorganiseret forretning.

Eksempler fra udlandet viser, at sådanne menneskesmuglerforretninger kan få de forfærdeligste konsekvenser for de asylsøgere, der lader sig smugle. Et større antal mennesker i udlandet er omkommet under en sådan smugling.

Forslagsstillerne finder, at straffeloven i Danmark slet ikke har taget højde for sådanne organiserede menneskesmuglinger, hvor asylsøgerne udsættes for fare for deres liv.

Forslagsstillerne foreslår på den baggrund, at strafferammerne både for menneskesmugling, uagtsomt manddrab og overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, forøges markant.

Desuden viser den seneste retspraksis, at allerede menneskesmuglingerne, hvor der ikke har været fare for asylsøgenes liv, har medført straffe efter straffelovens § 125 a, der stærkt nærmer sig loftet på 4 år.

Endelig finder forslagsstillerne, at spirituskørsel i forbindelse med uagtsomt manddrab samt anden hensynsløs kørsel uden spiritus bør straffes hårdere. Også af denne grund foreslås en forhøjelse af strafferammerne for uagtsomt manddrab.

5. Nævningesager

Forslagsstillerne ønsker ikke, at flere straffesager skal afgøres ved nævningesager, end det er tilfældet i dag. Som konsekvens af de foreslåede højere straffe-

rammer og de dermed forventede afledte forhøjelser af den straf, anklagemyndigheden nedlægger påstand om, foreslås det, at grænsen for nævningsager hæves fra 4 år til 6 år.

Bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser

Straffeloven

Til nr. 1 (straffelovens § 125 a)

Strafferammen i § 125 a, **menneskesmugling** ændres fra 4 til 8 års fængsel.

Som anført i de almindelige bemærkninger udgør menneskesmugling et stort problem og medvirker til det stigende asylmisbrug. Menneskesmuglerne er ikke sjældent en del af et internationalt net af organiseret kriminalitet. Det er derfor helt afgørende, at der ikke kan spekuleres i, at det kan betale sig at operere fra og i Danmark. Desuden arbejdes der i EU på at opnå en fælles strafferamme på fængsel i 8 år. Et direktivforslag lægger op til, at det ikke skal være et strafkrav, at menneskesmugling sker for økonomisk vinding.

Dertil kommer, at sagerne nu er så omfattende, at den strafskærpeelse, der efter forslag fra Venstre og Det Konservative Folkeparti omsider førte til, at regeringen i 1998 besluttede at medvirke til strafskærpeelsen, ikke er tilstrækkelig. Retten i Korsør har således i begyndelsen af 2001 afsagt domme med straf på henholdsvis 3 år og 3½ års fængsel, jf. Berlingske Tiden den 11. januar 2001.

Den nuværende strafferamme har slet ikke taget højde for organiseret og grænseoverskridende kriminalitet.

Ændringen skal ses i sammenhæng med de foreslåede forøgede strafferammer i nr. 4 og 9. Den stadig mere organiserede menneskesmugling med transport af en større gruppe mennesker har i udlandet haft meget tragiske konsekvenser. Der er i straffelovens bestemmelse om menneskesmugling og i § 241 og § 252 slet ikke taget højde for, at menneskesmugling kan udsætte de personer, der smugles, for livsfare og kan medføre massedødsfald.

Forslaget kan derfor ses som en konsekvens af, at den organiserede menneskesmugling i sagens natur ikke sjældent på hensynsløs måde voldrer nærliggende risiko for disse menneskers liv eller færlighed.

Til nr. 2 og 3 (straffelovens § 216)

Det foreslås at hæve strafferammen for **voldtægt** fra 6 til 8 års fængsel og at hæve straffen for grov voldtægt fra 10 til 12 års fængsel.

Forslaget tilsigter at formå domstolene til generelt at hæve straffniveauet. Voldtægt bør, også hvor der er

tale om kontaktvoldtægt, som minimum udmåles til ikke under 1 års fængsel. Har forbrydelsen været forbundet med fysisk tvang, vold og konkrete trusler, skal straffen udmåles tilsvarende strengere.

Er forbrydelsen begået af flere, skal det være en skærpende omstændighed, der må afspejles i strafudmålingen, uanset om forbrydelsen er forøvet efter forudgående aftale. Grovheden og dermed strafværdigheden, jf. straffelovens § 80, er større, og kränkelsen ved at blive udsat for flere gerningsmænd er netop i voldtægtssager efter almindelig menneskelig erfaring langt større end i nogen anden forbrydelse. Dette forhold skal efter forslagsstillerens opfattelse tydeligt afspejles i de konkrete straffe, der udmåles i disse sagstyper.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (straffelovens § 241)

Strafferammen for **uagtsomt manddrab** foreslås fordoblet fra 4 år til 8 års fængsel.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om fordobling af strafferammen i menneskesmuglingssager, jf. de generelle bemærkninger og bemærkningerne til nr. 1.

Med forslaget ønsker forslagsstillerne tillige at gennemføre et højere straffniveau for **trafikddrab**.

Selv om Højesteret i de senere år har hævet strafferammen for uagtsomt manddrab og spirituskørsel, finder forslagsstillerne, at niveauet skal hæves yderligere. Synet på spirituskørsel er ændret. Promillegrænsen er sænket. Dette skal afspejle sig i straffniveauet, der skal ligge på et år. Hvor der foreligger særlig grov og hensynsløs kørsel, eller hvor forbrydelsen sker i forbindelse med biltyveri eller kørsel uden kørekort, skal der udmåles en højere straf end på et års fængsel.

På samme måde skal straffniveauet for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel hæves væsentligt. Frihedsstraf skal være udgangspunktet, medmindre uagtsomheden er af mere simpel art. Straffen skal yderligere hæves væsentligt, hvis kørslen har været uforvarselig eller føreren har stjålet køretøjet, er stukket af fra uheldsstedet eller ikke har erhvervet kørekort.

Til nr. 5-8 (straffelovens §§ 244-246)

Straffelovens § 244 må fortsat forventes at finde anvendelse på langt de fleste voldshandlinger, der kommer til pådømmelse. Forslagsstillerne finder, at baggrunden for voldsudøvelsen bør tillægges større vægt. Alt andet lige bør den helt umotiverede voldsudøvelse over for helt tilfældige ofre, hvor der ikke tidligere har

været kontakt mellem gerningsmand og offer, også uden at offeret er påført fysiske skader, under alle omstændigheder betragtes som særlig groft, hvilket bør give sig udslag i strafudmålingen.

Det er ofte helt tilfældigt, om en udøvet vold medfører skader på offeret.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Det fremføres ofte fra visse politikere og kriminologer, at volden er faldende. B.T. dokumenterede imidlertid den 7. december 2000 med tal fra Rigspolitechefen, at antallet af anmeldelser af vold tværtimod er steget. Justitsminister Frank Jensen tog i samme avis ikke afstand fra tallene, men udtrykte bekymring, uden dette dog har ført til, at regeringen har fremsat forslag om højere strafferammer.

I 1996 var antallet af anmeldelser for vold efter straffelovens § 244 i de første 10 måneder 6.318. Tallet var i år 2000 6.896.

Også anmeldelserne for overtrædelse af straffelovens § 245 var steget, nemlig fra 745 til 976. Endelig var anmeldelserne vedr. § 246 henholdsvis 28 og 39.

Med forslaget om at hæve strafferammerne i straffelovens §§ 244-246 ønsker forslagsstillerne ikke at ændre på den generelle forudsætning om, at domstolene afgør den enkelte sags omstændigheder meget konkret. Forslaget indeholder derfor heller ingen ændringer af bestemmelserne om strafudmåling i straffelovens almindelige del.

Forslagsstillerne ønsker heller ikke med dette forslag at ændre på afgrænsningen af de enkelte bestemmelser indbyrdes eller på afgrænsningen over for straffelovens § 248 («slagsmålsparagraffen»).

Til gengæld finder forslagsstillerne, at straffelovens § 247 (om tidligere domfældelse for vold) bør slå langt mere markant igennem, ligesom det ville gøre det lettere at følge retspraksis, hvis domstolene i højere grad i dommen citerer bestemmelsen, hvor den er anvendt.

Forslagsstillerne ønsker imidlertid en generel skærpelse af strafudmålingsniveauet, ligesom der er visse typer af vold og særlige omstændigheder, som forslagsstillerne finder bør bedømmes hårdere.

Strafniveauet for vold ønskes generelt hævet med en tredjedel, dog skal straffen hæves yderligere for den vold, der i dag efter straffelovens § 244 udmåles med meget lave straffe, uagtet der er tale om meningsløs gadevold, men uden at offeret har pådraget sig varig fysisk skade. Ofte beror det mere på held end forstand, at offeret ikke kommer til skade, og forslagsstillerne finder det helt uacceptabelt, at sådanne volds-tilfælde ofte kun medfører en straf på en, to eller højst

tre måneders fængsel. Retspraksis skal afspejle hensynet til det konkrete offer og hensynet til borgernes tryghed.

Det må være et helt afgørende samfundshensyn, at borgerne føler sig trygge ved at færdes på gaden. Forskellen på bedømmelsen af den vold, der følger efter forudgående klammeri, og den helt uprovokerede gadevold skal være langt mere markant. At klammeri ender med vold, er i sig selv så primitivt, at samfundet gennem straffelovens strafferammer må vise sin afsky. Men dette er dog for intet at regne mod den vold, der udøves mod helt tilfældige mennesker, der færdes på gader og veje, og som overfaldes, fordi de efter gerningsmandens opfattelse har et udseende, han ikke bryder sig om, eller fordi gerningsmanden synes, det er sejt at slå andre. Uanset forbyrdernes forklaringer må det slås fast, at der aldrig ved den uprovokerede gadevold kan være noget som helst motiv, der kan bruges som undskyldning for en mildere straf. Enhver voldsudøvelse over for forbipasserende burde aldrig udmåles med mindre end et halvt års fængsel. Selv mindre skader bør medføre en tilsvarende forhøjelse af straffen.

Kollektiv afstraffelse efter forudgående planlægning er efter straffelovens § 80, stk. 2, en straffeskærpende omstændighed, der alt andet lige normalt giver sig til kende i retspraksis.

Det er imidlertid ofte vanskeligt for anklagemyndigheden at bevise, at der er tale om kollektiv vold efter forudgående planlægning. Forslagsstillerne ønsker ikke med de følgende bemærkninger at ændre på bevisreglerne, men ønsker at tilkendegive, at den faktiske omstændighed, at en voldsudøvelse har haft flere gerningsmænd, uanset om den enkeltes rolle præcist kan bevises, som regel må betragtes som en skærpende omstændighed, således forstået, at den person, hvormod anklagemyndigheden kun kan bevise en mindre rolle, må idømmes en strengere straf, end det ville have været tilfældet, hvis vedkommende havde været alene om voldsudøvelsen. Den voldsudøvelse, der finder sted på åben gade, forhindrer ikke en eller flere i flokken i at forlade gerningsstedet, inden volden begås eller udvikler sig, efter at offeret f.eks. er slået ned og volden herefter antager grovere former ved f.eks. spark. Forhindrer man ikke voldsudøvelsen, eller forlader man ikke gerningsstedet for at tilkalde politiet, må man også finde sig i at blive draget til ansvar. Forslagsstillerne finder, at både anklagemyndighed og domstole bør være opmærksom på dette aspekt. Der er som nævnt ikke herved lagt op til ændring af bevisreglerne og ej heller til en ændring af forståelsen af straffelovens § 23, men derimod til en skærpelse af vurde-

ringen af straffens størrelse, hvor flere optræder i flok og situationen udvikler sig uden forudgående planlægning.

Til nr. 9 (straffelovens § 252, stk. 1)

I § 252, stk. 1, ændres »4 år« til »8 år«. Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen om menneskesmugling under nr. 1.

Til § 2

Retsplejeloven

Til nr. 1 (retsplejelovens § 687, stk. 2, nr. 1)

Der er ikke tilsigtet nogen udvidelse i antallet af nævningesager, hvilket er grunden til den foreslåede

ændring af bestemmelsen i retsplejelovens § 687, stk. 2, nr. 1. Tværtimod ønsker forslagsstillerne at undgå, at anklagemyndigheden af procesøkonomiske grunde for at undgå nævningesag begrænser strafpåstanden i grove voldssager helt ned til under 4 år.

Forslagsstillerne er opmærksom på, at lovforslaget vil medføre, at enkelte sager, der ikke vedrører de foreslåede ændringer i straffeloven, vil skulle behandles som domsmandssager i stedet for nævningesager. Imidlertid antages det, at disse sager vil være meget begrænsede i antal, og derfor ønsker forslagsstillerne ikke at ændre retsplejelovens hovedprincip om, at det er den konkret forventede straf, der er bestemmende for, om en sag skal behandles som domsmandssag eller nævningesag.

Skriftlig fremsættelse

Birthe Rønn Hornbech (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Skærpelse af straffen for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab og forsættelig fareforvoldelse, nævningesager m.v.).

(Lovforslag nr. L 2).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Straffeloven

Gældende formulering

§ 125 a

Den, der under skærpende omstændigheder gør sig skyldig i menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 5, straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 216

Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes for voldtægt med fængsel indtil 6 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 10 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

§ 241

Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år.

§ 244

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

§ 245

Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 4 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.

Stk. 2. Den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 4 år.

Lovforslaget

§ 125 a

Den, der under skærpende omstændigheder gør sig skyldig i menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 5, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 216

Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

§ 241

Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

§ 244

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 3 år.

§ 245

Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.

Stk. 2. Den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 246

Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 8 år.

§ 252

Med hæfte eller fængsel indtil 4 år straffes den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde voldrer nærliggende fare for nogens liv og førlighed

§ 246

Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.

§ 252

Med hæfte eller fængsel indtil 8 år straffes den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde voldrer nærliggende fare for nogens liv og førlighed

Retsplejeloven

Gældende formulering

§ 687

Ved landsretterne behandles i 1. instans de sager, hvor nævninge medvirker.

Stk. 2. Nævninge medvirker i

- 1) sager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf efter reglerne i straffelovens §§ 40, stk. 1, og 61,

Lovforslaget

§ 687

Ved landsretterne behandles i 1. instans de sager, hvor nævninge medvirker.

Stk. 2. Nævninge medvirker i

- 1) sager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 6 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf efter reglerne i straffelovens §§ 40, stk. 1, og 61,